

LANDSVERORDENING houdende voorzieningen ten behoeve van de overdracht van de drie rioolwaterzuiveringsinstallaties van het Land te Bubali, Parkietenbos en Zeewijk, de rioolstelsels van het Land, de vuilverbrandingsinstallatie te Parkietenbos, alsmede alle daarmee samenhangende toebehoren, aan de naamloze vennootschap Aruba Wastewater Sustainable Solutions N.V. (Landsverordening overdracht rioolnetwerk en vuilverbrandingsinstallatie)

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

De ondergetekenden hebben met belangstelling kennis genomen van de vragen en opmerkingen van de fracties van de M.E.P., A.V.P., Raiz en het onafhankelijk lid G.L. Croes inzake het onderhavige ontwerp en de daarmee samenhangende aangelegenheden. Op deze vragen en opmerkingen wordt hieronder ingegaan met de aantekening dat een groot aantal vragen beantwoording vinden in de memorie van toelichting en het nader rapport bij het advies van de Raad van Advies. Uit oogpunt van tijdefficiency en ter waarborging van een deugdelijk wetgevingsproces zullen de ondergetekenden ten aanzien van die vragen zoveel mogelijk verwijzen naar (de desbetreffende passages van) de memorie van toelichting en van het nader rapport.

De leden van de fractie van de **M.E.P.** sommen een tiental overwegingen op en vragen aansluitend welke andere oplossingen de overheid als mogelijkheid ziet om de RWZI's te financieren en welke andere oplossingen partners naar voren brengen om op korte termijn de RWZI's te financieren.

Dienaangaande kunnen de ondergetekenden opmerken – en zij zullen dit verder in deze nota waar nodig herhalen – dat de oplossing zoals voorgesteld met het onderhavige ontwerp onder de huidige omstandigheden de enige haalbare is. De huidige RWZI's – en dan in het bijzonder die te Bubali – verkeren in slechte tot zeer slechte staat en vergen alleen om ze in werkbare staat te houden aanzienlijke kosten. Het op zowel op capaciteit als op milieutechnische effectiviteit en veiligheid op peil brengen van deze RWZI's vergt zeer substantiële investeringen. De noodzakelijke financiële ruimte hiervoor is op korte termijn simpelweg niet bij het Land aanwezig. Om deze reden is het Land op zoek gegaan naar een partner die het Land kon bijstaan bij het oplossen van de problematiek door de

RWZI's over te nemen en de exploitatie ervan voort te zetten na de noodzakelijke herstel en renovatiewerkzaamheden. Deze partner is Utilities Aruba NV geworden, een houdstermaatschappij waarvan alle aandelen in handen van het Land zijn en die de nutsbedrijven WEB en Elmar onder zich heeft. Gelet op het algemeen nutsbelang dat door Utilities Aruba NV wordt nagestreefd, is zij voor de regering de aangewezen onderneming om de RWZI's over te nemen. Daarmee blijven die RWZI's immers tot de (semi-)publieke sfeer horen en behoudt het Land ook via vennootschapsrechtelijke weg enige mate van zeggenschap op de RWZI-activiteiten.

Voor wat betreft de financiering van de RWZI's achten de ondergetekenden het van belang van deze zodanig is ingericht dat de renovatie en exploitatiekosten ervan gedekt kunnen worden. Dit dient (mede) te geschieden aan de hand van het zogenaamde "de vervuiler betaalt"-principe. De in de voorgestelde artikelen 6 en 9 geregelde bijdrage is hiervan een weerslag. Immers, een substantieel van het afvalwater dat bij de RWZI's terecht komt, is afkomstig van de hotels. Bij de grootste - en de in meeste kritieke toestand verkerende - RWZI, namelijk die te Bubali, is zelfs bijna al het aangevoerde afvalwater afkomstig van de hotels aan de westkust van Aruba. Daartoe behoort ook een nabijgelegen hotel dat lid is van de hoteliersvereniging AHATA en het Land voortdurend op de hielen zit met rechtszaken en dwangsommen en daarbij zelfs van de rechter gedaan probeerde te krijgen dat geen nieuwe hotels aangesloten zouden worden op die RWZI en dat de bedrijfsvoering en herstelwerkzaamheden bij die RWZI op exact de door hem aangegeven wijze door het Land gevoerd zou worden. Het een en ander (uiteraard) uitsluitend op kosten van het Land. Enerzijds is het volkomen begrijpelijk dat een hotel in rechte opkomt tegen de (door het Land niet betwiste) stankoverlast afkomstig van de RWZI te Bubali en het Land daarbij aanspreekt op haar verantwoordelijkheid als beheerder van die RWZI. Anderzijds getuigt het van een weinig meewerkende houding van het desbetreffende hotel om alles in de schoot van het Land te werpen onder dreiging van rechtszaken en substantiële dwangsommen. Overigens is dit geschil en de druk die het op de financiële middelen van het Land legt, inmiddels een belangrijke reden voor het Land geworden om zo snel mogelijk deze en de andere RWZI's over te dragen aan een derde partij, die beter in staat zal zijn om deze RWZI's op een meer bedrijfsmatige en doeltreffende wijze in het belang van Aruba te exploiteren, zoals ook gebeurt met bijvoorbeeld de voorzieningen voor water, elektriciteit en telecommunicatie. Gelet op de bijzondere aard en het belang van de RWZI's voor de Arubaanse leefomgeving en het milieu is het aan de overheid om financiële middelen aan de nieuwe exploitant ter beschikking te stellen om de continuïteit in de bedrijfsvoering te waarborgen. Dit

geschiedt, met het beginsel van “de vervuiler betaalt” als uitgangspunt, door de bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels, die de afvalwater-producerende hotels verschuldigd zijn, te verhogen en de opbrengsten van die verhoging af te dragen aan de nieuwe exploitant. Dit wordt, zo is hierboven al aangegeven, bewerkstelligd door de artikelen 6 en 9 van het onderhavige ontwerp. Overigens wordt door deze bestemming in feite ook meer recht gedaan aan de aanduiding “bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels” van de landsverordening in kwestie, waarvan de opbrengsten momenteel, gelijk alle andere belastingen, onbestemd naar de algemene middelen vloeien.

Uiteraard zijn andere financieringsmogelijkheden overwogen. Eén daarvan, namelijk de heffing via de zogenaamde ED-card van een bedrag (de zogenaamde sustainability fee) van elke per vliegtuig binnenkomende toerist, was zelfs opgenomen in de versie van het onderhavige ontwerp dat aan de Raad van Advies was voorgelegd. Om redenen die op pagina 15 van het nader rapport worden uiteengezet, is nadien hiervan afgezien en gekozen voor de financieringswijze zoals voorgesteld in de artikelen 6 en 9 van het onderhavige ontwerp. Onder de huidige omstandigheden is deze het meest haalbare scenario. Een bijkomend voordeel ervan is overigens dat op compliance-gebied aangesloten kan worden bij de huidige inningssystematiek van de Landsverordening bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels.

Voor wat betreft de zogenaamde vacation rentals onderkennen de ondergetekenden dat deze op grond van het onderhavige ontwerp vooralsnog niet zullen bijdragen aan de dekking van de exploitatiekosten van de RWZI's na overdracht aan de nieuwe exploitant. De reden hiervan is dat momenteel geen wettelijke regeling bestaat voor de regulering van vacation rentals op dezelfde wijze als bijvoorbeeld hotels en logementen. Dit maakt het voor de overheid lastig om zich te richten tot deze groep accommodaties ten behoeve van bijvoorbeeld de heffing van bedragen ten behoeve van de exploitatie van de RWZI's. Aan deze situatie komt echter naar verwachting binnenkort een eind. Inmiddels is namelijk bij de Raad van Advies voorgelegd een ontwerp voor een Landsverordening instelling Aruba Quality and Hospitality Authority, met de verwachting dat het wetgevingstraject nog dit jaar doorlopen zal zijn, gevolgd door zo spoedig mogelijke inwerkingtreding. In deze landsverordening wordt ook voorzien in de regulering van vacation rentals aan de hand van een registratiestelsel. Hiermee ontstaat tevens de mogelijkheid om de vacation rentals op dezelfde wijze te belasten als de hotels voor de

kosten van de RWZI's, waarmee dus de door deze en de andere fracties aan het woord terecht geconstateerde discrepantie wordt weggenomen.

Ervan uitgaande dat de leden van de M.E.P.-fractie met de term "partners" de externe belanghebbenden bij de RWZI-activiteiten voor ogen hebben, kunnen de ondergetekenden opmerken dat van hen geen milieutechnische of voor de overheid financieel haalbare alternatieven zijn ontvangen.

De leden van de fractie van de **A.V.P.** stellen om te beginnen een reeks vragen over de noodzaak van afstoting van de RWZI's, de aanwezigheid van andere dan financiële beweegredenen hiervoor, en de betrokkenheid van stakeholders en andere mogelijke betrokkenen, al dan niet door middel van consultatierondes, bij de totstandkoming van het onderhavige ontwerp.

De ondergetekenden constateren dat de leden van deze fractie aangelegenheden aan de orde stellen die in de memorie van toelichting en het nader rapport, alsmede aan het begin van deze nota naar aanleiding van het eindverslag worden besproken. In lijn met hetgeen de ondergetekende aan het begin van deze nota hebben opgemerkt, kunnen de ondergetekenden deze leden daarnaar verwijzen.

De leden van dezelfde fractie wensen een overzicht te ontvangen van de financiële gevolgen van de rechtszaken die tegen het Land zijn gevoerd door de gedupeerden over de gevolgen van de RWZI voor hun gezondheid en hun onderneming.

Ervan uitgaande dat deze leden de RWZI te Bubali op het oog hebben, kunnen de ondergetekenden antwoorden dat over de stankoverlast die door die RWZI al geruime tijd wordt geprocedeerd door een hotel aan de Eagle Beach. Dit hotel eist dat het Land de noodzakelijke maatregelen neemt om deze stankoverlast – die over het algemeen niet wordt betwist door Land – te bestrijden en te reduceren tot een acceptabel niveau. Vanwege de ouderdom en de slechte staat van de RWZI blijkt het echter steeds moeilijker te zijn om adequate maatregelen te nemen zoals de aanschaf van de onderdelen en andere materialen, om de stankoverlast en andere nadelige situaties te beperken respectievelijk te voorkomen. Mede als gevolg van de niet aflatende – en naar het oordeel van het Land soms onredelijke – procespersistentie van dit hotel werd het Land zelfs met dwangsommen geconfronteerd. Dit kan worden aangetoond aan de hand van de

vonnissen van 23 november 2022, 13 december 2023 en 8 mei 2024. Het Land heeft niet aan alle punten van het vonnis van 23 november 2022 kunnen voldoen, waarvoor een dwangsom van Afl. 710.000,- was opgelegd. In dat vonnis is opgenomen dat het hotels en restaurants gedupeerd worden door de stankoverlast, waardoor toeristen hun verblijf annuleren. Dit onderstreept naar het oordeel van de ondergetekenden des te meer het belang van spoedig handelen om verdere financiële schade voor het Land te voorkomen. Dit is nog daargelaten de schade die kan optreden bij ongewijzigde voortzetting van de situatie of het slechts toepassen van tijdelijke noodmaatregelen bij de RWZI te Bubali en, in mindere mate, de andere twee RWZI's.

Deze leden wensen vervolgens te vernemen of een alternatieve oplossing is bedacht, waaronder verplaatsing van de RWZI (te Bubali) naar een andere locatie, zoals ook is voorgesteld door verscheidene hotels.

De ondergetekenden kunnen hierop antwoorden dat een verplaatsing van de RWZI te Bubali niet in de rede ligt. Ten eerste zal elders in Aruba een geschikte locatie gevonden moeten worden. Gelet op de huidige bestaande bebouwing en de voorschriften die thans ingevolge het ROPV gelden ten aanzien van de bestemming van het grondgebied van Aruba, zal dat een grote uitdaging worden. In vergelijking daarmee heeft de huidige locatie nog altijd als grote voordeel dat het dicht bij de grootste producenten van afvalwater ligt, namelijk de hotels te Palm Beach, Eagle Beach en Druif. Van belang is verder dat het huidige natuurgebied Bubaliplas zijn bestaan goeddeels te danken heeft aan de RWZI te Bubali. Dit aangezien een aanzienlijk deel van het effluent daar geloosd wordt, waardoor de ontstane flora en fauna – waaronder een groot aantal trekvogels – in stand wordt gehouden. Verplaatsing naar elders van de RWZI in kwestie zal hieraan een eind maken en het natuurgebied langzaam maar zeker terugbrengen naar zijn oorspronkelijke staat van een meestentijds droge uitgestrekte salina. De ondergetekenden achten dit uit oogpunt van natuurbehoud niet wenselijk. Tenslotte wijzen de ondergetekenden erop dat verplaatsing van de RWZI nog veel hogere uitgaven met zich mee zal brengen voor zowel de aanleg als de aansluiting van de nieuwe RWZI. Gelet op de rol die de verschillende stakeholders tot nu toe hebben gespeeld, mag worden aangenomen dat deze uitgaven vooral voor rekening van het Land – lees de Arubaanse gemeenschap – zelf zullen komen, met weinig mogelijkheid tot verhaal. Alsdan vertegenwoordigt het onderhavige ontwerp zeker de voor het Land meest gunstige optie.

Vervolgens stellen de leden van de fractie aan het woord een aantal vragen over de financiële en fiscale gevolgen voor de hotels en de toeristische sector van de voorgestelde verhoging van de bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels ten behoeve van de financiering van de renovatie en de hernieuwde exploitatie van de RWZI's.

Dienaangaande kunnen de ondergetekenden antwoorden dat zij niet uitsluiten dat er financiële én fiscale gevolgen zullen zijn voor de voor de hotels en de toeristische sector. Afgezet tegen de verwachte verdere groei van het toerisme en – het kan niet vaak genoeg gesteld worden – de urgente noodzaak van spoedige oplossing van de RWZI-problematiek, verwachten de ondergetekenden dat deze gevolgen opgevangen kunnen worden. Het zij herhaald dat de toeristische sector, waaronder de hotels, ook belang heeft bij een goed functionerende afvalwaterverwerkingsstelsel. Een dergelijk stelsel kost geld. De ondergetekenden achten het niet onredelijk dat een deel van dat geld op basis van het beginsel van “de vervuiler betaalt” wordt opgehaald bij de ondernemingen die belastingplichtig zijn onder de Landsverordening bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels. Dit gezegd hebbende, merken de ondergetekenden op dat de voorgenomen meeropbrengsten uit de bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels niet de enige middelenbron voor de toekomstige exploitant van de RWZI's zal zijn voor de financiering van de noodzakelijke investeringen ter renovatie en verbetering van de RWZI's. Dit aangezien de toekomstige exploitant (AWSS) ook omvangrijke externe financiering zal aantrekken om de noodzakelijke investeringen te kunnen plegen. Een uitgebreid onderzoek over de nieuwe financieringsbron aan de hand van meeropbrengsten uit de bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels is niet voor handen. Voor de berekening van de nieuwe bedragen van de bijzondere belasting zijn de verwachte totaalopbrengsten van de ED-card-heffing als uitgangspunt genomen.

De leden van de A.V.P.-fractie wensen voorts te vernemen hoe de regering zal kunnen waarborgen dat de middelen doelmatig zullen worden aangewend ten behoeve van de oplossing van de RWZI-capaciteitsproblematiek.

De ondergetekenden kunnen hierop antwoorden dat het toezicht van overheidswege op de activiteiten van AWSS in principe op dezelfde wijze zal geschieden als bij de bestaande dochtermaatschappijen van Utilities Aruba NV, namelijk WEB NV en Elmar NV. Vermeldenswaard hierbij is dat door de regering wordt gewerkt aan een

Landsverordening houdende regels inzake corporate governance, die ook van toepassing zal zijn op entiteiten zoals AWSS en waarin ook de toezichtrol van de overheid aan de orde zal komen. Daarnaast biedt ook de vaststelling van het bedrag in kwestie bij landsbesluit de mogelijkheid van sturing op het gebied van doelmatig beheer door AWSS.

Vervolgens stellen de leden van dezelfde fractie een aantal vragen over de terbeschikkingstelling van het personeel van de afdeling Beheer Waterschappen (ABW) van de DOW.

Ter zake zij ten eerste geantwoord dat met de overdracht van de RWZI's aan een externe partij er bij de overheid geen behoefte meer zal zijn aan specifieke kennis over het dagelijkse beheer van RWZI's. Voor het overige kunnen de ondergetekenden deze leden verwijzen naar de pagina's 13 en 14 van het nader rapport, waarin naar aanleiding van soortgelijke vragen van de Raad van Advies, wordt ingegaan op de gevolgen voor het personeel van ABW van de overdracht van de RWZI's aan AWSS.

Onder verwijzing naar de memorie van toelichting wensen de leden van de fractie aan het woord te vernemen welke maatregelen genomen zijn om de aangehaalde risico's te mitigeren en welke tijdelijke maatregelen getroffen zijn om de gevolgen voor de gezondheid van burgers en toeristen die zich in de omgeving bevinden, eveneens te mitigeren.

Dienaangaande kunnen de ondergetekenden antwoorden dat het Land diverse maatregelen heeft genomen, zowel op eigen initiatief als op gezag van de rechter, om de gevolgen van de huidige kritieke situatie bij de RWZI's (waaronder voornamelijk die te Bubali) zoveel mogelijk te beheersen in het belang van de omwonenden en nabijgelegen ondernemingen. Gedacht kan worden aan de aanschaf van speciale onderdelen en de toepassing van stank-dempende chemicaliën. Het zij herhaald dat dit niet alleen tijdelijke maar ook kostbare maatregelen zijn, mede waardoor de noodzaak van structurele oplossing steeds urgenter wordt.

De leden van de fractie van de A.V.P. stellen vervolgens een aantal vragen over de financiële aspecten van het onderhavige ontwerp, in het bijzonder in relatie met de inmiddels door het Land gerealiseerde begrotingsoverschotten, de financiële ruimte die deze overschotten zouden opleveren voor de noodzakelijke investeringen in de RWZI en

de door de Raad van Advies opgebrachte mogelijkheid om alsnog het Retributiebesluit rioolafvoer toe te passen om de kosten van de RWZI's te dekken.

Ter zake stellen de ondergetekenden voorop dat van politieke onwil bij het Land absoluut geen sprake is. Wél is sprake van een noodsituatie waardoor snel handelen in het belang van de volksgezondheid, het milieu en de economie van Aruba geboden is. Het onderhavige ontwerp is hiervan het resultaat. De ondergetekenden wijzen deze leden verder erop dat behaalde begrotingsoverschotten niet zonder meer bestemd kunnen worden voor bijzondere, al dan niet geormerkte projecten. In verband hiermee kunnen de ondergetekenden deze leden verwijzen naar de Landsbegroting 2024. Voor wat betreft het van stal halen van het Retributiebesluit rioolafvoer om de noodzakelijke investeringen in de RWZI's te financieren, merken de ondergetekenden op dat op pagina 3 van het nader rapport reeds wordt ingegaan op deze door de Raad gepresenteerde suggestie. Zij verwijzen de leden van de fractie aan het woord daarnaar.

Voorts herhalen de leden van dezelfde fractie in feite de vraag van de Raad van Advies of overwogen is om de RWZI's onder te brengen bij WEB NV. Ook wensen zij te vernemen in welk stadium de totstandkoming van de wetgeving of het beleid ten aanzien van afvalverwerking zich bevindt.

Met betrekking tot de mogelijkheid van onderbrenging van de RWZI's bij WEB NV verwijzen de ondergetekenden naar de pagina's 7 en 8 van het nader rapport waarin reeds uitgebreid op deze kwestie wordt ingegaan. Ten aanzien van de totstandkoming van de wetgeving of het beleid op het gebied van afvalverwerking kunnen de ondergetekenden verwijzen naar de pagina's 10 en 11 van het nader rapport.

Met het oog op het dictum van het advies van de Raad van advies wensen de leden van de fractie aan het woord te vernemen, of het ontwerp zoals gewijzigd wederom aan de Raad van Advies is voorgelegd.

Dienaangaande kunnen de ondergetekenden antwoorden dat dit niet het geval is geweest, aangezien hiervoor geen reden was. Dit wordt uitgelegd in het nader rapport en de ondergetekenden kunnen daarnaar verwijzen. Van belang hierbij is dat de uitgangspunten van het ontwerp ongewijzigd zijn gebleven om redenen die zowel in de memorie van toelichting als het nader rapport worden uiteengezet. Een uitzondering hierop is de herkomst van de overheidsbijdrage, waarvoor mede naar aanleiding van

fundamentele kritiek van de Raad een alternatief is opgenomen in het onderhavige ontwerp. Het is vervolgens aan de regering geweest om dit ontwerp aan de Staten als medewetgever voor te leggen en daarvoor goedkeuring te vragen.

De leden van de fractie van de AVP maken voorts een reeks opmerkingen over de gerealiseerde en nog te verwachten begrotingsoverschotten tot en met 2028 en stellen dat er voldoende middelen zullen zijn om de noodzakelijke investeringen in de RWZI's te plegen. Zij noemen daarbij het bedrag van Afl. 333 miljoen. Zij stellen in verband hiermee een aantal vragen.

Ter zake wensen de ondergetekenden te herhalen dat de bestemming van begrotingsoverschotten in overeenstemming met de voorschriften van de LAFT geschiedt. Het is een misverstand dat begrotingsoverschotten zonder meer voor bepaalde projecten of een bijzonder project zoals de onderhavige kunnen worden aangewend. Verder kunnen de ondergetekenden opmerken dat het niet de verwachting is dat AWSS met middelentekorten of slecht bestuur geconfronteerd zal worden, waardoor het Land financieel zou moeten bijspringen.

Vervolgens stellen de leden van dezelfde fractie een aantal vragen over de mogelijkheid van overname door WEB NV, de voorwaarden voor onderbrenging van de RWZI's bij AWSS, het personeel, de directie en de governance van AWSS.

Voor wat betreft de mogelijke rol van WEB NV en de voorwaarden voor onderbrenging van de RWZI's, verwijzen de ondergetekenden deze leden, in lijn met het voorgaande, naar de desbetreffende passages van het nader rapport en de memorie van toelichting. De benoeming van het nieuwe personeel zal door AWSS geschieden, terwijl de directie in het begin door Utilities Aruba zelf gevoerd zal worden.

Deze leden stellen voorts – onder verwijzing overigens naar het advies van de Raad, waarop door de tweede ondergetekende is gereageerd door middel van het nader rapport - een reeks vragen over de wettelijke normen die zouden moeten gelden, een recht van exclusiviteit voor AWSS, het transitieprotocol, het sociaal plan en andere personeelsaangelegenheden.

Dienaangaande constateren de ondergetekenden wederom dat de meeste vragen aangelegenheden betreffen die in de memorie van toelichting respectievelijk het nader

rapport aan de orde komen. Zij verwijzen deze leden naar de desbetreffende passages van die wetgevingsdocumenten. Ten aanzien van het transitieprotocol kunnen zij opmerken dat dit document zich momenteel in de afrondende fase bevindt. Zodra het vastgesteld is, zal een kopie ervan naar de Staten worden gezonden. Hetzelfde geldt overigens voor het sociaal plan. Met betrekking tot de drie personeelsleden van ABW kan worden opgemerkt dat deze naar alle waarschijnlijkheid elders binnen DOW geplaatst kunnen worden. De ABW-medewerkers die wel krachtens het voorgestelde artikel 5 ter beschikking worden gesteld aan AWSS, zullen gedurende de terbeschikkingsperiode dezelfde werkzaamheden als bij ABW-verrichten. Voor degenen die kiezen voor voortzetting van het dienstverband bij AWSS geldt uiteraard dat zij in overleg met de nieuwe werkgever ook aanvullende of andere werkzaamheden kunnen verrichten. Voor het Land is daarin geen rol weggelegd. Wat tenslotte de zogenaamde sign-on bonus betreft zij opgemerkt dat de uiteindelijke hoogte ervan afhankelijk zal zijn van elke werknemer afzonderlijk. Indien een werknemer in de eerste maand van de terbeschikkingsperiode tekent voor indiensttreding bij AWSS zal de sign-on bonus Afl. 3.500,- bedragen. Echter, naar naarmate een werknemer later in de terbeschikkingsperiode besluit tot indiensttreding bij AWSS, neemt het bedrag van de sign-on bonus ook af.

De leden van de fractie van **Raiz** vangen hun reeks van vragen en opmerkingen aan met een aantal vragen over de betrokkenheid van AHATA bij de totstandkoming van het onderhavige ontwerp.

Ter zake kunnen de ondergetekenden antwoorden dat in de periode voorafgaande aan de voorlegging van het onderhavige aan de Raad van Advies een publieke presentatie door DOW en Utilities Aruba is verzorgd, waarbij ook AHATA aanwezig was die echter geen op- of aanmerkingen had. De ondergetekenden sluiten niet uit dat dit te maken had met het feit dat in het toenmalige ontwerp de voeding van AWSS zou komen aan de hand van de ED-card en de hotels daardoor buiten schot zouden blijven.

De leden van deze fractie wensen te vernemen waarom niet ervoor gekozen is om bezoekers met extra belasting te belasten bij aankomst op de luchthaven en stellen in het verlengde daarvan nog een aantal vragen.

Vooropgesteld zij dat de ondergetekenden niet bekend zijn met een belasting die bij aankomst op de luchthaven wordt geheven van bezoekers. Deze bezoekers zijn bepaalde heffingen aan de luchthaven en aan de Aruba Tourism Authority (ATA) verschuldigd die door die organisaties zelf worden geïnd. Zoals hierboven meermalen is betoogd, was het in eerste instantie de bedoeling om de vergoeding via de ED-card te heffen. Om redenen die in het nader rapport worden uiteengezet bleek dit niet haalbaar te zijn en is overgestapt op de voorgestelde heffingssystematiek waarbij wordt aangesloten bij de Landsverordening bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels. Voor wat betreft de problematiek van de vacation rentals verwijzen de ondergetekenden deze leden naar hetgeen zij in deze nota ten aanzien van de stellingen in die richting van de M.E.P.-fractie hebben opgemerkt.

Vervolgens stellen de leden van de fractie aan het woord een aantal vragen over de betrokkenheid van ATA.

Dienaangaande wijzen de ondergetekenden erop dat ATA belast is met de bevordering van Aruba als toeristische bestemming aan de hand van het door de minister, belast met toerisme, vastgestelde beleid. ATA is geen vertegenwoordiger van een of meer sectoren van de toeristische industrie, zoals bijvoorbeeld AHATA dat wel is. Dit betekent dat ATA niet specifiek is gehoord over de inhoud en strekking van het onderhavige ontwerp, hoewel vertegenwoordigers van die organisatie wel aanwezig waren bij een uitlegssessie in het Bestuurskantoor. De door deze leden genoemde brief zal tijdens de openbare behandeling van het onderhavige ontwerp ter inzage worden gelegd.

De leden van de Raiz-fractie stellen vervolgens een aantal vragen over in het verleden ingevoerde heffingen, belastingen en belastingwijzigingen in relatie met de invoering van de inkomstenbron voor AWSS. Daarbij betrekken zij ook de verhoging van het tarief van de toeristenheffing van 9,5% naar 12,5%.

In het algemeen kunnen de ondergetekenden constateren dat deze leden een aangelegenheid aan de orde te stellen die waarop hierboven reeds is ingegaan. Zij verwijzen deze leden daarnaar. Voor wat betreft de toeristenheffing – ervan uitgaande dat deze leden de toeristenheffing in de zin van de Landsverordening toeristenheffing op het oog hebben – merken de ondergetekenden op dat deze heffing geen verband houdt met het onderhavige ontwerp. De opbrengsten van de toeristenheffing worden verdeeld overeenkomstig artikel 10 van de Landsverordening toeristen, waarbij ATA recht heeft op

57% van die opbrengsten (zie ook artikel 16 van de Landverordening instelling Aruba Tourism Authority). Hierin komt met het onderhavige ontwerp geen verandering. Voor wat betreft de toewijzing AWSS van de opbrengsten uit de verhoging van de Landsverordening bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen en hotels kan worden verwezen naar de toelichting op het voorgestelde artikel 6.

De leden van dezelfde fractie gaan voorts in op een tweetal onderdelen van het advies van de Raad van Advies, die betrekking hebben op de toepassing van het Retributiebesluit rioolafvoer als alternatief en de aanwending van de begrotingsoverschotten voor de noodzakelijke investeringen in de RWZI's.

Ook hier moeten de ondergetekenden constateren dat het aangelegenheden betreft die hierboven en in het nader rapport al aan de orde zijn geweest. Zij verwijzen de leden van deze fractie naar de desbetreffende passages.

De leden van de fractie van Raiz stellen tenslotte een reeks vragen over de oplossingen op verschillende termijnen voor de RWZI-problematiek, de financiële gevolgen voor het Land via de begrotingen van het Land en DOW, de invoering van andere heffingen en het buiten beschouwing laten van de vacation rentals

Voor wat betreft termijn aanduiding zij opgemerkt dat door DOW respectievelijk AWSS gewerkt wordt aan alternatieve oplossingen om korte termijn de stankoverlast te elimineren in de overgangsperiode totdat de nieuwe RWZI in bedrijf is. Deze alternatieve oplossingen betreffen de toepassing van een mobiele installatie tot het retrofitten van de oxidatiesloot. De structurele oplossing betreffen de bouw van een nieuwe RWZI te Bubali met een capaciteit van minimaal 15.000 m³ per dag en een upgradering van de RWZI's te Parkietenbos en Zeewijk. Ten aanzien van de gevolgen voor de begrotingen kunnen de ondergetekenden opmerken dat in de begroting van 2024 van DOW geen rekening is gehouden met de RWZI's, aangezien de overdracht in 2023 had moeten plaatsvinden. Hierdoor is een deel van de DOW-begroting van 2024 aangewend ten behoeve van de RWZI's. Of andere heffingen ingevoerd zullen worden voor andere doeleinden door middel van de ED-card of op een andere wijze, is momenteel nog voorwerp van interne discussie. Voor wat betreft de vacation rentals kunnen de ondergetekenden deze leden verwijzen naar hetgeen zij hierboven ter zake reeds hebben opgemerkt.

Het onafhankelijke lid G.L. Croes stelt een aantal vragen over de alternatieven die zouden zijn overwogen voor oplossing van de RWZI-problematiek, de betrokken stakeholders en de relevante adviezen van AHATA en ATA.

Dienaangaande kunnen de ondergetekenden opmerken dat de stakeholders bij de voorbereiding van het onderhavige ontwerp Utilities Aruba, Plus Accountants, RoyalHaskoningDHV en DOW zijn. Voor het overige verwijzen zij dit lid naar hetgeen zij hierboven hebben opgemerkt ten aanzien van soortgelijke vragen van de fracties van de M.E.P., de A.V.P. en Raiz.

Vervolgens stelt het lid aan het woord een vraag over verschillende gesignaleerde onzekerheden en risico's bij het onderhavige project.

Ter zake kunnen de ondergetekenden antwoorden dat er nog altijd onvoldoende zicht is op de staat van onderhoud van het rioolstelsel (noemenswaardig in dit verband is de instorting van de riool bij het La Cabana hotel in november 2023), waardoor de volledige financiële behoefte niet in kaart kan worden gebracht. Daarnaast brengen ook de stroom van rechtszaken van Amsterdam Manor tegen het Land met de bijbehorende uitspraken onzekerheden met zich mee. Dit maakt dat gewerkt moet worden met (acute) noodplannen.

Hetzelfde lid stelt vragen over de mogelijke aanwending van begrotingsoverschotten en de normstelling door middel van wettelijke regelingen ten aanzien van effluent.

De ondergetekenden kunnen dit lid verwijzen naar de antwoorden die zij op soortgelijke vragen van de fracties van de M.E.P., de A.V.P. en Raiz hebben gegeven.

Het lid aan het woord vraagt – zo begrijpen de ondergetekenden het - om een lijst van alle activa en van roerende zaken die aan de AWSS zullen worden overgedragen krachtens schenking.

Dienaangaande kunnen de ondergetekenden antwoorden dat het feite gaat het rioleringssysteem (met inbegrip van de pompgemalen) en roerende zaken die de ABW gebruikt, zoals kantoorbenodigdheden en -inventaris, voertuigen en dergelijke.

Hetzelfde lid wenst een verklaring te ontvangen over de discrepantie tussen de bepaalde executiewaarde van de vuilverbrandingsinstallatie en over te dragen roerende zaken en de opgenomen waarde op de openingsbalans van AWSS. Ook vraagt zij of er een financieel risicoanalyse is gedaan voor wat betreft de mogelijke (financiële) impact en risico's die er kunnen zijn voor de andere bedrijven die onder Utilities Aruba NV ressorteren als gevolg van dit nieuwe overname.

De ondergetekenden kunnen ten eerste antwoorden dat bij het opmaken van de openingsbalans van AWSS geen rekening is gehouden met de executiewaarde van de vuilverbrandingsinstallatie en van de overige roerende zaken. In de openingsbalans zijn de boekwaarde van de roerende goederen, zoals deze voorkomen in de administratie van DOW aangehouden, alsmede de contante waarde van de verschuldigde erfpachtcanon. Voorts kunnen de ondergetekenden opmerken dat door Utilities Aruba NV een financiële haalbaarheidsstudie is uitgevoerd met het oog op de voorkoming van beïnvloeding door de mogelijke (financiële) impact en risico's op de ratio's van de andere bedrijven. Voor de initiële CAPEX-investeringen zal een overbruggingslening worden verstrekt door de Utilities Aruba NV totdat de inkomstenstroom bij AWSS op gang komt.

Ten slotte wenst het onafhankelijke lid G.L. Croes een gedetailleerde toelichting te ontvangen van het proces voor verzelfstandiging/privatisering van de RWZI's met bij behorende tijdslijn te ontvangen.

Dienaangaande kunnen de ondergetekenden verwijzen naar de memorie van toelichting waarin de achtergrond van de problematiek en de ondernomen en nog te ondernemen stappen worden uiteengezet.

De ondergetekenden hopen met het bovenstaande de leden van de fracties aan het woord voldoende duidelijkheid te hebben verschaft over het onderhavige ontwerp en de daarmee samenhangende aangelegenheden.

De minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken,

De minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie,
Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening,

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

De minister van Justitie en Sociale Zaken,

A smaller, more compact handwritten signature in blue ink, with a few distinct strokes.

De minister van Financiën en Cultuur,

A handwritten signature in blue ink, featuring a large loop at the beginning followed by a few more strokes.

